

Ár 2023, föstudaginn 4. ágúst, er dómþing dómstóls Íþrótt- og Ólympíusambands Íslands (ÍSí) haldið af Björgu Ástu Þórðardóttur dómara í fjarfundarbúnaðinum TEAMS.

Fyrir er tekið: Mál nr. 7/2023

Jóhann R. Skúlason
gegn
Landssambandi Hestamannafélaga

Gögn málsins nr. 1-15 liggja frammi.

Er nú í réttinum kveðinn upp svofelldur

ÚRSKURÐUR

Mál þetta hófst með kæru móttækinni af skrifstofu ÍSí þann 23. júní 2023. Kærandi er Jóhann R. Skúlason, kt. 250169-5319 og kærði er Landssamband Hestamannafélaga, kt. 710169-3579, Engjavegi 6, 104 Reykjavík. Þann 26. júní 2023 var kærða gefinn kostur á að koma að sjónarmiðum sínum í málinu og skilaði greinargerð þann 10. júlí 2023. Kæranda var send greinargerð kærða þann 11. júlí 2023 og gefinn kostur á að gera athugasemdir við greinargerð kærða. Athugasemdir kæranda bárust þann 20. júlí 2023 og var samdægurs boðað til þinghalds í málinu. Þinghald var haldið þann 21. júlí 2023 í gegnum fjarfundarbúnaðinn Teams. Þar upplýsti dómari að málflutningur í málinu yrði skriflegur. Var málsaðilum gefinn kostur á að koma á framfæri frekari athugasemdum við gögn málsins. Þann 24. júlí 2023 bárust dómstólnum viðbótarathugasemdir kæranda og degi síðar bárust viðbótarathugasemdir kærða. Var þá gagnaöflun lokið og málið lagt í dóm.

I. Dómkröfur

Kærandi gerir þá kröfu, eins og hún er framsett í kæru, að felld verði úr gildi ákvörðun stjórnar Landssambands Hestamannafélaga og landsliðsnefndar sambandsins að víkja kæranda úr landsliðshópi Íslands í hestaíþróttum. Þá er krafist greiðslu málskostnaðar úr hendi kærða.

Kærði gerir aðallega þá kröfu að málinu verði vísað frá dómstóli ÍSí og til vara að kröfum kæranda verði hafnað. Lokst krefst kærði málskostnaðar úr hendi kæranda vegna rekstur málsins.

II. Málatilbúnaður kæranda

Kærandi krefst þess í máli þessu að felld verði úr gildi ákvörðun stjórnar Landssambands hestamannafélaga og landsliðsnefndar sambandsins að víkja kæranda úr landsliðshópi Íslands í hestaíþróttum. Lýsir kærandi málsatvikum með þeim hætti að kærandi, sem hafi verið um áratuga skeið í landsliði Íslands í hestaíþróttum og unnið til gullverðlauna á heimsmeistaramóti, síðast árið 2019, hafi átt sjálfkrafa rétt til að taka þátt í heimsmeistarakeppni íslenska hestsins. Til stóð að halda heimsmeistaramót á árinu 2021 en vegna COVID faraldursins hafi því móti verið aflýst. Verður heimsmeistaramót næst haldið í Hollandi í ágúst. en þann 14. júlí síðastliðinn var tilkynnt um landsliðshóp Íslands sem keppa mun á heimsmeistaramótinu. Kveðst kærandi ekki vera í þeim hópi þótt hann sé í dag ríkjandi heimsmeistari frá því á heimsmeistaramóti er haldið var á árinu 2019. Er kom að umræddu vali í landsliðið kvaðst kærandi ekki hafa fengið tilkynningu um landsliðssæti, líkt og honum bar, og hafi hann af þeim sökum ritað kærða bréf þann 23. maí sl. Þar kaðist kærandi þess að kærandi fengi sæti í landsliðshópnum. Því bréfi var svarað af kærða þann 16. júní sl. og kvaðst hann þá fyrst hafa verið upplýstur af kærða að honum hefði verið vikið úr landsliðshópnum. Þann 31. október 2021 sendi stjórn kærða frá sér tilkynningu þar sem fram kemur að stjórn kærða og landsliðsnefnd hafi tekið ákvörðun um að víkja ónafngreindum landsliðsmanni úr landsliðshópi Íslands í hestaíþróttum. Kærandi kveðst ekki hafa verið nafngreindur í umræddri fréttatilkynningu og að nafn kæranda hafi ekki verið getið í fundargerð stjórnar kærða dags. 29. október 2021. Kveður kærandi að honum hafi ekki verið send formleg tilkynning um ákvörðun stjórnar kærða um að víkja honum úr landsliðshópnum. Kveður kærandi

að formaður kærða hafi haft samband við kæranda í síma nokkru eftir fund stjórnarinnar og upplýst kæranda um ákvörðun stjórnarinnar. Í því samtali hafi ákvörðun stjórnarinnar ekki verið rökstudd né skýringar gefnar á umræddri ákvörðun. Kærandi kveður sig jafnframt ekki hafa haft tök á að tjá sig um málefnið áður en umrædd ákvörðun var tekin.

Kærandi byggir á því að ákvörðun kærða um að víkja kæranda úr landsliðshópnum fái ekki stoð í lögum kærða eða lögum ÍSÍ og brjóti gegn ákvæðum settra laga og stjórnarskrár um atvinnufrelsi. Kærandi kveðst hafa samkvæmt lögum kærða rétt til að taka þátt í heimsmeistaramóti. Vísar kærandi til þess að samkvæmt reglum FEIF, sbr. gr. S7.1, eiga ríkjandi heimsmeistarar frá keppni á árinu 2019 rétt til að taka þátt í heimsmeistarakeppni sem haldin verður á á þessu ári. Þær reglur gilda um val á landsliði Íslands í hestaíþróttum. Þau lög telur kærandi vera brotin af kærða með því að víkja honum úr landsliðshópi á þeim grunni að kærandi hafi gerst sekur um brot á ákvæðum almennra hegningarlaga á árinu 1994. Sá dómur telur kærandi ekki vera stoð fyrir ákvörðun kærða enda mæla lög kærða ekki fyrir um heimild til að víkja kæranda úr landsliðshópi á þeim grunni. Þá styðji lög ÍSÍ ekki þá niðurstöðu, sbr. t.d. 5. gr. a þeirra laga en kærandi byggir á því að umræddu ákvæði laga ÍSÍ verði ekki byggt gagnvart kæranda. Auk þess byggir kærandi á því að ákvörðun kærða fái ekki stoð í 16. gr. íþróttalaga nr. 64/1998. Telur kærandi hina kærðu ákvörðun vera ólögmæta, ómálefnalega, órökstudda og gerræðislega. Þá vísar kærandi til þess að hin kærða ákvörðun varði hann miklu fyrir atvinnu enda liggi fyrir að góður árangur keppenda á heimsmeistaramóti auki atvinnumöguleika þeirra að keppni lokinni. Vísar kærandi til þess að ákvörðun kærða að víkja honum úr landsliðshópnum hafi mikil og alvarleg áhrif á atvinnumöguleika hans og brýtur gegn 75. gr. stjórnarskrá lýðveldisins Íslands nr. 33/1944.

Kærandi mótmælir ennfremur frávisunarkröfu kærða í málinu enda styðji lög ekki þá kröfu á nokkrum hátt. Vísar kærandi til þess að kærufrestur hafi ekki verið liðinn þegar kæran var send dómstólnum. Telur kærandi að horfa beri til þess að kærði þverbraut allar viðurkenndar málsmeðferðarreglur við meðferð málsins og að m.a. af þeim sökum hafi kærufrestur ekki byrjað að líða fyrr en 16. júní 2023. Telur kærandi að honum hafi fyrst verið kunnugt um á hverju hin kærða ákvörðun byggði þann 16. júní sl. er honum barst bréf kærða. Vísar kærandi í því skyni til þess að kærði sé í yfirburðarstöðu gagnvart kæranda og vísar í því skyni til gr. 1.1 í lögum kærða. Þá byggir kærandi á því að kærufrestur hafi ekki byrjað að líða fyrr en fyrir lá ákvörðun landsliðseinvalds um val á landsliði Íslands er keppa mun á heimsmeistaramótinu í Hollandi. Sú ákvörðun hafi verið tilkynnt þann 14. júlí 2023 og með þeirri ákvörðun hafi verið brotið gegn rétti kæranda á grundvelli ákvörðunar stjórnar frá því í október 2021. Byggir kærandi á því að sú ákvörðun að velja kæranda ekki í landsliðshópinn sé ástandsbrott í skilningi gr. 24.1 í lögum ÍSÍ. Kærandi byggir á því að hann hafi verið í góðri trú um að hann fengi sjálfkrafa sæti í landsliðshópnum sem ríkjandi heimsmeistari frá heimsmeistaramóti frá árinu 2019 og því yrði hann sjálfkrafa valinn í liðið á árinu 2023, hvað sem liði ákvörðun stjórnar kærða í október 2021. Kæra var því send dómstólnum fyrir lok kærufrests, sbr. gr. 2.4 í lögum ÍSÍ. Vísar kærandi enn fremur til þess að sérstaka ástæður séu fyrir hendi í skilningi greinar 24.1 í lögum ÍSÍ og að dómstólnum beri að veita honum leyfi til málshöfðunar telji dómstóllinn að kærufrestur hafi verið liðinn er kæra var send dómstólnum.

III. Málatilbúnaður kærða

Kærði gerir þær kröfur að málinu verði vísað frá dómstól ÍSÍ og til vara að kröfum kæranda verði hafnað. Kærði lýsir málsatvikum með þeim hætti að seinni hluta október 2021 hafi formanni kærða borist tvær ábendingar er vörðuðu kæranda. Sú fyrsta barst þann 21. október 2021 um dóm sem kærandi hafði hlotið vegna refsiverðrar háttsemi hans í Danmörku. Í kjölfar ábendingarinnar kveður kærði að formaður kærða hafi haft símasamband við kæranda þar sem óskað var eftir hans hlið málsins. Í kjölfarið var ábendingunni svarað af hálfu kærða. Síðari ábendingin barst þann 28. október 2021 þar sem athygli var vakin á dómi héraðsdóms Norðurlands vestra frá árinu 1994 þar sem kærandi hlaut refsisdóm fyrir kynferðisbrot gegn barni. Í kjölfar umræddra ábendinga kveðst kærði hafa tekið málið upp á fundi stjórnar kærða þann 29. október 2021, þar sem afgreiðslu var frestað til frekari öflunar gagna. Kærði kvaðst hafa aflað m.a. umrædds dóms Héraðsdóms Norðurlands vestra, staðfestingar á því að dómnum hafi ekki verið áfrýjað til æðra dómstigs og álits formanna laganeftar kærða og ÍSÍ. Þá hafi málið verið borið undir landsliðspjálfa og aðila innan landsliðsnefndar. Á sérstökum stjórnarfundi þann 29. október 2021 var málefni kæranda tekið fyrir að nýju og var þar samþykkt að víkja kæranda úr A-landsliði hestamanna. Var yfirlýsing þess efnis samþykkt með fyrirvara um yfirferð laganeftar og

landsliðsnefndar kærða. Kveður kærði að samþykki þessara aðila hafi legið fyrir degi síðar, þann 30. október 2021. Þann sama dag var yfirlýsing um umrædda ákvörðun birt á heimasíðu kærða og kæranda sjálfum tilkynnt um brottvikninguna símleiðis af landsliðsþjálfara. Kærði vísar ennfremur til þess að fyrir umrædda ákvörðun og eftir hana hafi aðilar sem starfa innan kærða mátt sitja undir hótunum, áreiti og annarri óforsvaranlegri háttsemi kæranda. Hafi sú framkoma gagnvart stjórnendum kærða og íþróttinni í heild sinni verið með þeim hætti að hún ein og sér myndi leiða til þess að kærandi hafi fyrirgert landsliðssæti sínu. Þegar kom að landsliðsvali nú í vor fyrir heimsmeistarakeppnina 2023 stóð ákvörðun um brottvikningu kærða úr landsliðinu haustið 2021 enn. Var kærandi því ekki valinn. Þann 23. maí sl. barst erindi frá lögmanni kæranda þar sem farið var fram á að kærði drægi ákvörðun sína frá 2021 um brottvikningu kæranda tilbaka. Með bréfi, dags. 16. júní sl., var því erindi svarað af hálfu kærða og afstaða kærða um að víkja ekki frá fyrri ákvörðun árétuð og útskýrð. Þann 23. júní 2023 barst annað erindi frá lögmanni kæranda, sama daga og kæra var lögð fram til dómstóls ÍSÍ.

Kærði krefst þess aðallega að málinu verði vísað frá dómi og vísar í því skyni til tveggja málásátæðna. Í fyrsta lagi byggir kærði á því að kærufrestur sé sannarlega liðinn og vísar í því skyni til þess að kærufrestur samkvæmt gr. 24.1 í lögum ÍSÍ sé liðinn og hafi hann runnið út í upphafi nóvember 2021. Vísar kærði til þess að kæranda hafi verið kynnt brottvikningin símleiðis og síðar með birtingu sérstakrar yfirlýsingar á heimasíðu kærða þar að lútandi. Þá vísar kærði til þess að ákvæði gr. 24.2 laga ÍSÍ komi ekki til skoðunar. Í öðru lagi byggir kærði frávisunarkröfu sína á því að málið sé ekki tækt til meðferðar vegna atriða er varða kröfugerð og aðild. Vísar kærði til þess að krafa kæranda varðar val á landsliði sem sé almennt á forræði tilgreindra aðila innan hvers sérsambands fyrir sig og ekki háð endurskoðun dómstóla ÍSÍ. Vísar kærði því til stuðnings til 35. og 36. gr. laga ÍSÍ. Þá vísar kærði til þess að ekki hafi verið staðið að aðild í málinu með viðeigandi hætti.

Kærði krefst þess til vara að kröfum kæranda verði hafnað. Vísar kærði til þess að fyrir liggi að kærandi hlaut refsisdóm fyrir alvarlegt kynferðisbrot gagnvart ólögráða einstaklingi sem heimfært var undir 1. mgr. 202. gr. almennra hegningarlaga, sem heyrir undir XXII. kafla laganna. Um þann dóm tilkynnti kærandi ekki til stjórnar kærða, landsliðsnefndar eða til landsliðsþjálfara. Telur kærði að brottvikning kæranda úr landsliði Íslands árið 2021 hafi verið réttmæt og lögum samkvæmt. Vísar kærandi sérstaklega í því samhengi til ákvæðis A1.6 í almennum reglum kærða um keppni, sbr. ákvæði G1.6 í reglum FEIF, sem kveður á um að sérhver fulltrúi sem komi fram sem fulltrúi FEIF á opinberum vettvangi skuli sæta varanlegri brottvikningu hljóti hann dóm vegna ofbeldis- eða kynferðisbrots. Segir þar ennfremur að á öllum fulltrúum hvíli skylda til að tilkynna sjálfir um sérhverja ákæru eða dóm sem þeir hafa hlotið og sé sú skylda vanrækt varði það fyrirvaralausri og varanlegri brottvikningu. Þá vísar kærði til siðareglna landsliðsnefndar kærða sem samþykktar voru þann 18. mars 2021 sem kveða á um að kynferðisleg áreitning og önnur ósæmileg hegðun verði ekki liðin og að brot gegn siðareglunum gæti varðað brottrekstri. Að lokum vísar kærði til 5. gr. a) í lögum ÍSÍ sbr. og 16. gr. íþróttalaga nr. 64/1998 að óheimilt sé að sé að ráða til starfa innan íþróttahreyfingarinnar einstaklinga sem vitað er að hafi hlotið refsidóma vegna brot á ákvæðum XXII. kafla almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

IV. Forsendur og niðurstöður

Samkvæmt kröfugerð kæranda lítur mál þetta að ákvörðun kærða að víkja kæranda úr landsliðshópi Íslands í hestaíþróttum. Það liggur fyrir að sú ákvörðun var tekin þann 30. október 2021 og kynnt kæranda símleiðis og birt á heimasíðu kærða þann 31. október 2021. Þann 23. maí 2023 krafðist kærandi þess með erindi sínu til kærða að umrædd ákvörðun verði afturkölluð og kærandi verði þegar tekinn inn í landsliðshóp Íslands í hestaíþróttum. Þann 16. júní 2023 var erindi kæranda svarað og því hafnað að afturkalla fyrri ákvörðun um brottvikningu kæranda úr landsliðshópi í hestaíþróttum.

Samkvæmt grein 24.1 í lögum ÍSÍ er kærufrestur til dómstóls ÍSÍ sjö virkir dagar og skal talið frá og með deginum eftir atvik það sem kært er bar við eða ástandi lauk ef um ástandsbrott er að ræða séu ekki skemmri frestir ákveðnir í lögum viðkomandi sérsambands. Dómstóll ÍSÍ getur samkvæmt grein 24.2 veitt leyfi til að mál sé höfðað eftir að kærufrestur er liðinn ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi.

Ekki má leiða annað af málsgögnum en kæranda hafi verið kunnugt um ákvörðun kærða og forsendur hennar þá þegar í lok október árið 2021. Mátti kæranda þá jafnframt vera ljóst hvaða réttaráhrif sú ákvörðun kynni að hafa fyrir komandi heimsmeistaramót. Dómstóllinn fellst ekki á að um ástandsbrott sé að ræða í skilningi ákvæðis 24.1 í lögum ÍSÍ og verður því við það miðað að kærufrestur hafi, í

samræmi við ákvæði 24.1 í lögum ÍSÍ, liðið í byrjun nóvember árið 2021. Þá ber til þess að líta að almennar meginreglur stjórnsluréttar og stjórnslulög koma ekki til skoðunar að þessu leyti enda gilda þær reglur eingöngu um stjórnvöld en kærði hefur ekki stöðu stjórnvalds. Gera verður þó þá kröfu til kærða að gæta vel að undirbúningi íþyngjandi ákvarðana, þar sem gætt sé að því að aðilum sé sannanlega og með skriflegum hætti tilkynnt um íþyngjandi ákvarðanir. Ekki verður þó talið að slík vanhöld hafi verið á í þessu máli að forsendur séu til þess að heimila eigi lengri kærufrest í skilningi greinar 24.2, sér í lagi þar sem tæplega tvö ár eru liðin frá kærðri ákvörðun.

Með vísan til framangreinds verður ekki hjá því komist að vísa máli þessu frá dómi. Þá eru ekki forsendur til að fallast á kröfur málsaðila um greiðslu málskostnaðar og skulu málsaðilar bera sinn kostnað af málinu.

V. Úrskurðarorð

Máli þessu er vísað frá dómi.

Kröfum um greiðslu málskostnaðar er hafnað.

Björg Ásta Þórðardóttir, dómari

Athygli er vakin á ákvæðum greinar 24.3 í lögum ÍSÍ en þar segir: „Sé máli vísað frá dómi hefur kærandi frest í fimm virka daga til að skjóta málinu aftur fyrir dómstólinn. Frestur skal byrja að líða þegar frávísun berst kæranda og almennir frídagar skulu ekki telja með.“ Kærandi hefur jafnframt rétt til að áfrýja úrskurði þessum til áfrýjunardómstóls ÍSÍ og er frestur ein vika frá deginum í dag að telja, sbr. grein 35.1 og 35.3 í lögum ÍSÍ.